

„CHRZEST ŚLĄSKA - DROGĄ DO CYWILIZOWANEJ, ŁACIŃSKIEJ EUROPY”.

1. PLAN WYSTĄPIENIA.

- Podziękowanie za podjęcie przez zarząd KIK – u w Rudzie Śląskiej w swoim programie formacyjnym tematu dotyczącego tożsamości Śląska,
- Zasadność wyboru tematu. Pojęcia podstawowe.
- Dlaczego cywilizacja łacińska Europy.
- Organizacja kościoła i państwa. Porządki prawne w IX w. w Europie.
- Ośrodki wpływu / władzy, religii, kultury / w IX wieku w sąsiedztwie Śląska.
- Wnioski.

Definicja pojęcia Śląsk:

Obszar wydzielony naturalnie / dorzecze Odry, Górnej Wisły, Bobru i Kwisy, Sudetów, o powierzchni ok. 40 tys. km. kw. / wyodrębniony historycznie, z samoistną władzą, bezpośrednio podporządkowany organowi państwowemu w całości .

Śląsk jest pojęciem geograficznym, historycznym, politycznym i kulturowym, z wielką ilością znaków i symboli z przeszłości, które określają istotę jego kultury i wartości. Nie jest doktrynerskim - utopijnym modelem myślowym.

Pomijając wcześniejsze osadnictwo Scytów – 500 r. p. n. e., Silingów – III wiek n. e., i przejściowo plemion germańskich, język przybyłych w VI i VII w. z nad Dniepru i Dolnego Dunaju na Śląsk plemion / osadników, mieszkańców / był słowiański.

2. ZASADNOŚĆ WYBORU TEMATU. PODSTAWOWE POJĘCIA.

Istnieje 9. interpretacji pojęć Śląska / morawskie, czeskie, niemieckie, polskie /, i choć periodyzacja dziejów jest nieprecyzyjna i zawodna / np. „wczesne średniowiecze”/, ze względu na tzw. zakładki językowe dotyczących kultury, prawa czy religii, uznajmy, że interesuje nas rozwój Śląska w latach 500 - 1000 n. e..

Wiemy, że ciąży nad Śląskiem jakaś **enigmatyczna kulturowa** / ale i geograficzna, polityczna i etniczna / **niejednoznaczność**, przenikająca to morawsko – czesko – polsko - prusko – niemieckie pogranicze.

Kultura – jest wyrazem znaczeń, spostrzeżeń i wartości, potrzebnych ludziom do zrozumienia rzeczywistości, wg których porządkują swoje doświadczenia i decydują o swoich czynach. Jedna kultura unifikuje nasze życie. Wiele kultur je ubogaca.

Cywilizacja bywa pojęciem wielokulturowym / grecka, łacińska, germańska, lokalna /.
Śląsk kulturowy jest pojęciem wieloznacznym, jednak w jednoznacznej cywilizacji.

Jako Ślązacy i Górnoszlązacy jesteśmy naznaczeni nieustannym trudem określania własnej tożsamości, pojmowanej nie jako raz na zawsze dana niezmiennosc, ale jako bycie w drodze i mozolne szukanie dla niej nowych definicji, często na przekór odgórnym nakazom politycznym i religijnym.

Historia jest zawsze historią polityki, gospodarki, religii / i wybitnych jednostek /, z którą się utożsamiamy w długim łańcuchu pokoleń i zdarzeń / zachowując prawo do ich oceny, nie koniecznie wartościowania /. Patrz wybór opinii o Polakach w ogóle i Polakach na Śląsku..... załącznik z dnia 23.10.2012 roku str. 1 - 20.

Uczony polsko - żydowskiego pochodzenia Stefan Heesel pisze:

„Każdy człowiek powinien posiadać jakiś osobisty powód do oburzenia, gdyż obojętnosc jest najgorszą z postaw”. Trudno też powód słusznego oburzenia zostawić Panu Bogu lub władzy, a nie daj Boże dzisiejszym politykiem.

Za Błażem Pascalem / 1623 – 1662 / powtórzmy:

„**Cala nasza duma i godność leży w myśli**”, ale także w kulturze i wiedzy.

Wiedza pozwala zachować nasz identyfikator i buduje osobowosc i społeczną tożsamość w każdej cywilizacji.

Natomiast, o swoję tożsamość etniczną i narodowosc trzeba walczyć / zawsze /.

Kto ma walczyć o tożsamość i miejsce Śląska w historii Polski i Europy ?

Uznajmy, ze umowna Europa nie funkcjonuje dzisiaj w obszarze jednej cywilizacji.

Stawiamy wobec tego pytania: do jakiej Europy wchodziliśmy ponad 1.150 lat temu ?

w jakiej Europie dzisiaj jesteśmy ?

3. DLACZEGO CYWILIZACJA ŁACIŃSKA EUROPY ?

--- W nauce istnieje ok. 190 definicji pojęcia cywilizacji.

22 cywilizacje uznano za historyczne w tym 17 starożytnych.

- Pisana historia Śląska liczy ponad 1.150 lat, i jest starsza od polskiej.
U jej początków / VIII wiek /, w Europie występowały 4 cywilizacje:
arabska i żydowska, obydwie sakralne, oraz: bizantyjska i łacińska.
Te dwie ostatnie, chociaż różne były dla Śląska / w IX wieku / realną alternatywą.

Wyznacznikami tych dwóch cywilizacji były:

- grecki Konstantynopol, z jednością władzy państwowej i religijnej
/ cesarz Leon I, od 457 r. najwyższym kapłanem, bo pomazańcem Bożym /.
- łaciński Rzym, a w nim święte języki: hebrajski, grecki i łacina, oraz języki lokalne do użytku rytualnego, za zgodą centrum jurysdykcyjnego jakie stanowił dla cesarstwa Konstantynopol.
Łacina była wówczas językiem cesarstwa i starożytnej kultury Rzymu,
była funkcją władzy, religii i prawa / stosunków własnościowych, społecznych /.

Plemiona / barbarzyńcy /, narody i państwa w Europie, odrzucając łacinę
/ technologię władzy /, na gruzach cesarstwa budują nową strukturę organizacyjną
i tożsamość w oparciu o religię, oraz języki i dialekty: celtyckie i germańskie.
Po roku 800, wracają jednak do „mitycznego Rzymu” - miasta idei władzy i prawa.
/ monety, biurokracji, procedur, – *lingua romana* – języka nauki, prawa i rozumu.

- Europa / Polska i Śląsk / nie jest, nie była i nie będzie monolitem cywilizacyjnym.
Cywilizacje, na granicach swojego obszaru, funkcjonują „na zakładkę”.
Europa była i jest wielokulturowa, wielojęzyczna, wieloreligijna, posiadająca
wiele cech wspólnych / współmiernych, integrujących / i wyróżniających
je w swoim otoczeniu.
- **Dlatego, przy zachowaniu swojej tożsamości lokalnej i narodowej, starajmy się odnajdywać w głównym nurcie cywilizacji łacińskiej.**

- Definicja cywilizacji / za prof. Feliksem Konecznym / :
„**Metoda ustroju życia społecznego**” / metoda, system a nie chaos /, która,
jak każda inna cywilizacja ma swoją etykę / a łacińska - ewangeliczną /.
Metoda, czyli ład w życiu jednostki i społeczeństwa wymaga hierarchii wartości.
Nie można więc być cywilizowany na wiele sposobów / wg różnych metod /.

--- Warunek funkcjonowania danej cywilizacji to współmierność / czyli zgodność / prawa i wartości. A wartość ewangeliczna, to zawsze: dobro.

--- Różnice między dwoma, niesakralnymi cywilizacjami w IX i X w Europie:

a / bizantyjska – / grecki Konstantynopol /, to prymat siły nad duchem,

- supremacja prawa państwowego nad prywatnym,
- wyższość państwa nad człowiekiem, monogamia.
- sakralizacja władzy / i władcy /.

b / łacińska - / łaciński Rzym /, to etyka przed prawem,

/ prawo nie jest celem, jest środkiem do celu, a którym zawsze jest dobro /, duch przed siłą, monogamia.

- dualizm prawa własności / państwowe i prywatne: spadkowe, dziedziczne, oprawa rodzinna /. Wzory prawa rzymskiego.
- personalizm / prawda o człowieku, o jego rzeczywistym dobru /.
Człowiek jako osoba = przyczyną celową cywilizacji
Metoda ustroju społecznego = funkcja celu polityki.

/ Etyka władzy odpowiedzialnej, ostrożne używanie siły /.

c / arabska - sakralna.

„Człowiekiem” jest tylko wyznawca islamu, a źródłem prawa jest Koran i szejk / tam gdzie nie krępuje go Koran /, ustrój rodowy, poligamia.

25.12.496. Władca germańskich Franków Chlodwig Merowing przyjął chrzest, a po pokonaniu w 507 r. Wizygotów / arian / Alaryka II nad Renem / Wormacja / stał się panem Galii.

Arabowie: od 711 r. w Hiszpanii, od 732 r. w Galii, w bitwie pod Poitiers, pokonani zostali przez Karola Młota syna Pepina, majora domu Merowingów.

Rok 754 Pepin Krótki, syn Karola Młota królem Franków.

Rok 756 W Kordobie w Hiszpanii, początek muzułmańskiej dynastii Omajjadów.

Rok 777 Karol syn Pepina Krótkiego, król Franków i Longobardów ustalił granicę cywilizacji nad rzeką Ebro / Hiszpania /.

Rok 800 Karol cesarzem zachodniorzymskim. Wikariuszem Jezusa Chrystusa w *imperium christianum*, którego ma obowiązek bronić mieczem.

Rok 1492 r. Izabela Kastyljska i Ferdynand Aragoński - królowie katolicy, wyparli Muzułmanów i Żydów z Hiszpanii.

Turcy przyjmują islam, ale nie kulturę arabską / np. filozofię /.

Turcy / barbarzyńcy islamu – cywilizacja turańska /, w: 1357 r. zdobyli Adrianopol, 1389 r. pokonali Serbów na Kosowym Polu.

W 1444 r. zadają klęskę wojskom chrześcijańskim pod Warną,

w 1453 r. zdobyli Konstantynopol, który przemianowali na Istantuł,

w 1522 r. są na Rodos, w 1571 r. na Cyprze, w 1669 r. na Krecie,

w 1683 r. po raz kolejny pod Wiedniem,

w 1688 r. w Belgradzie.

Dzisiaj w Europie / w Republice Niemiec, Austrii, Szwecji i innych krajach ościennych /.

--- Fundamenty cywilizacji łacińskiej, filary oraz symbole:

Góra Synaj / i Golgota /, Akropol / i Agora /, Kapitol oraz Watykan.

a / **tradycja judeo – chrześcijańska** / a więc Dekalog i Ewangelie:

„ja jestem prawdą drogą i życiem” oraz ustalenia soborów powszechnych, papieży /,

b / **tradycja greckiej logiki** w poszukiwaniu obiektywnej prawdy, czyli ustalanie rozumnego porządku rzeczy. / Platon, Sokrates, Arystoteles, i inni – np. Plotyn, patrz: „Filozofia jako miłość mądrości, dająca pogląd na świat”, strony 1 - 10 z dnia 31.12.2012 r. /.

c / **tradycja dobrego porządku prawnego** w prawie rzymskim.

4. ORGANIZACJA KOŚCIOŁA I PAŃSTWA, porządek prawny w Europie

/ patrz: Niepełny kalendarz wydarzeń.....strony, od 3 – 17, z dnia 31.12.2012 r. /.

5. OŚRODKI WPŁYWU POLITYCZNEGO I KULTUROWEGO W IX WIEKU.

5.1. Politycznego: Konstantynopol, jako Nowy Rzym / od 330 r. / i siedziba cesarza wschodniorzymskiego sprawującego realną władza, ustanawiającego prawo, a od 457 r. cesarz, także jako najwyższy kapłan, decyduje o Kościele /, Padeborn / 776 r., w Dolnej Saksonii / i Akwizgran - Aachen / 800 r./, w Dolnej Nadrenii, Ratzbona / Regensburg / w Bawarii, jako siedziby cesarza zachodniorzymskiego / *imperium christianum* / oraz Devin, na Dolnych Morawach /.

5.2. Kultowego i kulturowego.

Rzym, od ok. 60 r., / św. św. Piotr i Paweł /,
Konstantynopol, od 381 r., siedziba patriarchatu greckiego,
Benedyktyni, od 529 r. na Monte Cassino w Italii,
Cesarz bizantyjski Justynian, sankcją pragmatyczną w 554 r. ustanowił autonomię biskupa Rzymu. Namiestnik cesarza – egzarcha, rządzi Italią w Rawennie.
Benedyktyni, od 710 r. w Salzburgu, w Bawarii,
Benedyktyni, od 744 r. w Fuldzie, w Dolnej Saksonii,
Benedyktyni, od 910 r. w Cluny, w Burgundii.

5.3. Struktura kościelna:

Biskupstwo w Ratyzbonie / 739 r., Regensburg, bp Emmeran /,
arcybiskupstwo w Salzburgu / 798 r., Bawaria, abp Arno /,
arcybiskupstwo w Moguncji / 839 r., Germania, abp Bonifacy /,
arcybiskupstwo w Velehradzie / 863 r., Morawy, abp Metody /,
biskupstwo w Merseburgu / 962 r. Saksonia /,
arcybiskupstwo w Magdeburgu / 967 r., abp Adalbert / z wyznaczoną przez cesarza Ottona I i papieża Jana XIII misją chrystianizacji Słowian.

13.02.962. Cesarz Otto I, uzyskał od papieża przywilej - prawa opieki nad Kościołem.

6. WNIOSKI.

6.1. Wnioski ogólne.

Okolo roku 800 n. e. nastąpiło przekształcanie Europy Zachodniej w „cywilizację Antyku”, czyli w Europę wzorowaną na ideach i wartościach kultury i filozofii greckiej, duchowości chrześcijańskiej, wspartej hegemonią frankijskiej władzy królewskiej i cesarskiej, opartej na prawie rzymskim z siedzibą w Akwizgranie / Aachen /.
Ale nie tylko.

Waleczność na polu bitwy, stopniowo zastępowano edukacją.

Wykształcenie stało się wyróżnikiem elity, równej „rycerskości”.

Powstają szkoły katedralne, klasztorne, parafialne / *artium = trivium + quatrivium* /.

Wprowadza się prawo lenne: suzener / pan / – wasal / lennik / oraz rycerskie.

Tworzona jest organizacja terytorialna świecka – hrabstwa, księstwa, marchie, oraz organizacja kościelna – parafie, diecezje, prowincje.

Około roku **850** n. e. ustaliła się zasada, że jedyną drogą do tytułu cesarskiego / zachodniorzymskiego / jest koronacją kandydata przez papieża w Rzymie.

Rzym / architektoniczny przepych i bogactwo / i **cesarstwo** / siła i władza / stało skutecznym narzędziem kształtowania parametrów myśli wczesnego średniowiecza. Mieszkańcy północnej Europy nie przestawali marzyć o wyidealizowanej wizji „królowej miast”, „matki królów” i chwały mieszkańców Italii, „matki apostołów i męczenników”, „matki wszystkich kościołów”, „stolicy świata” - **Rzymie**.

Rzym stał się „społeczeństwem wyobraźnym”, wprawdzie o marginalnej roli geograficznej / ośrodki władzy cesarskiej, znajdowały się kolejno, w: Konstantynopolu, Mediolanie, Trewirze, Rawennie /, lecz symbolicznie centralnej, jako „historyczna siedziba cesarstwa” i „miejsca świętego”.

Cywilizacja łacińska w Europie, jest dziedzictwem filozofii greckiej, uznającej

- istnienie rozumnego porządku rzeczy,
- istnienie rozumnego porządku pojęć,
- istnienie rozumnego porządku bytów, gdzie Bóg jest rzeczywistością źródła bytowego a człowiek bytem społecznym, jednostkowym, rozumnym.

- Cywilizacja łacińska tworzy kulturę prawa / rodzinnego, publicznego, spadkowego / i chroni wartości obiektywne / naturalne /, takie jak zdrowie, dobrobyt, prawda, dobro i piękno.

Prawo w cywilizacji łacińskiej jako środek / instrument / kroczy zawsze śladami etyki. / Wszelkie prawa stanowione są zawsze prawem wywalczonym /

Jednostka jest jedynie i wyłącznie odpowiedzialna za swoje czyny.

Nie ma odpowiedzialności zbiorowej, wendety rodowej.

Całościowy sens prawa to DOBRO.

Człowiek dąży do dobra, a nie do prawa.

Kto radzi sobie z prawem, może nie słuchać sumienia.

Wielu zbrodniarzy niemieckich z okresu 1933–1945 było doktorami prawa !!!

Sumienia „doktorów prawa”, kształtowane były przez ideologię / np. *Rassengezetz* /.

Cywilizacja łacińska posiada zdolność do samokorekty, ale zawsze w oparciu o rozum, pozwalający odczytać obiektywną prawdę o człowieku, czyli w oparciu o metafizykę /ogólną naukę o bycie, sztukę czytania natury rzeczy/, a nie ułomne filozofie, nazywane ideologią.

Dygresja: Ideologie /wszystkie/ kreują świat wg utopii podniesionych do rangi modelu myślowego /, popartego „wolą większości”.

Większość ta, jest zazwyczaj niedoinformowana, bezmyślna, otumaniona lub cynicznie interesowna.

--- Kultura w cywilizacji łacińskiej jest dopełnieniem natury ludzkiej o takie wartości, jak: prawda dobro i piękno, uprzedmiotowionych w nauce, etyce, sztuce i religii. Jest wypadkową rozumienia świata, człowieka /z przyrodzoną godnością/ i Boga.

Kultura jest uprawą człowieczeństwa.

Bez religii, kultura jest absurdem.

Religia w cywilizacji łacińskiej jest ogniskową kultury, dostarcza pełnej prawdy o człowieku. Wskazuje cel i sens życia. Dostarcza wzorów życia.

Życie duchowe człowieka stanowi rację podmiotowości wobec prawa i godności.

Kultura określa krąg cywilizacji w którym wyznaczono granicę piśmienności, w którym legendy zastąpiono historią pisaną, obyczaj zastąpiono etyką, a samowolę prawem /boskim, stanowionym przez człowieka /.

Kultura, jako dziedzictwo wielu pokoleń, leży u podstaw tożsamości lokalnej i narodowej, wobec której każdy człowiek /rozumny/ ma obowiązek jej chronienia.

Kultura prowadzi dialog teraźniejszości z przeszłością, dzięki czemu tworzy świadomy swych celów i zadań naród.

Uwaga !

Myślenie nie jest czynnością poznawczą, a porządkującą. Jest domeną sztuki.

Stwarza użyteczne upodobnienie fikcji /utopii/ do prawdy.

Jego owocem są: teorie /utopijne/, doktryny i zbrodnicze ideologie.

Systemy myślowe / wymyślone / nie są obrazem świata.

--- Poznawanie, to bezinteresowne odkrywanie prawdy – po to „by wiedzieć”,
to rozumienie porządku i natury rzeczy.

W przypadku człowieka – poznawanie - to odpowiedzieć na pytania:
jakim on jest, dlaczego jest, jaka jest jego natura.

/ „gdyż, teorie się zmieniają, a żaba pozostanie żabą” /.

--- **Definicja śląskości, przez:**

a / autoidentyfikację, czyli identyfikację indywidualną ze wspólnotą o wymiarze
regionalnym, co stanowić może rodzaj azylu przed wpływami zewnątrz
/ np. wewnętrzną kolonizacją państwa /,

b / lub jej brak, przez wyczerpanie się atrakcyjności identyfikacji śląskiej

/ Ślązak – Polak, Ślązak – Niemiec, Ślązak - Czech /,

tzn. że nie opłaca się być Polakiem, Niemcem, Czechem, Żydem na Śląsku.

Identyfikacja śląska kojarzona jest z nacjonalizmem, co skutkuje podziałem
na lepszych i gorszych Ślązaków na Śląsku, i Ślązaków – / Polaków, Niemców,
Czechów, Morawian / w Polsce.

Śląska walka z polskim centralizmem / władzy i dystrybucją dóbr – redystrybucją /,
jest niezrozumiała w Polsce / nie chce być zrozumiała przez wielu Polaków /.

Co dzisiaj oznacza: być Ślązakiem, **z jakiego tytułu bywa się Ślązakiem ?**

a / z faktu przypisania do miejsca, co stanowić może podstawę do wysuwania roszczeń
/ uzasadnienie polskiej, czeskiej, morawskiej, pruskiej i niemieckiej racji stanu /.

b / z faktu dokonanych osiągnięć i dziedzictwa, co stanowi wyzwanie poznawcze,
konieczne do podejmowania wysiłków na rzecz pomnażania kapitału społecznego,
kulturalnego i materialnego Śląska / dzisiaj i w przyszłości /.

Pomijam cwaniackie podejście do śląskości tych, którzy przez „wejście do rodziny”
traktują Śląsk jak trampolinę do lepszego, przez innych wypracowanego standardu
życia, czy to na Śląsku, czy za zachodnią jego granicą.

Uwaga. Prawo Unii Europejskiej nie daje gwarancji dla tworzenia autonomicznej
wspólnoty, mówi tylko o przeciwdziałaniu dyskryminacji mniejszości
narodowych.

Rada Europy w 1992 r. przyjęła „Europejską Kartę Języków Regionalnych i Mniejszościowych”.

Język regionalny, to język genetycznie spokrewniony z językiem większościowym tego obszaru. Nie ma statusu języka oficjalnego, ale ma tradycję literacką, a w 2005 r.

„Ustawę o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym”, która jest rozszerzeniem Karty z 1992 r.

5.2. Wnioski szczególne.

Patrz „*Postscriptum*.....” z dnia 31.12.2012 r. strony, od 1 - 9 , gdzie motto Henri Bergsona – filozofa francuskiego, brzmi następująco:
„prawdziwi bohaterowie historii Europy to nie zdobywcy, a święci”.

W załączeniu:

1. „Wybór opinii o Polakach w ogóle i Polakach na Śląsku.
O zabiegach w pozyskaniu umysłu i duszy Górnoszlązaka.
O zmianie stosunków etnicznych na Śląsku” z dnia 23.10.2012 r.
2. Śląsk wczesnośredniowieczny od IV wieku do 863 / 1014 roku, z dnia 31.12.2012 r.
/ strona 3 – 17 /.
3. *Postscriptum*.....z dnia 31.12.2012 r.

Zebrał i opracował
Aleksander Leszczyna.